

دانشگاه صنعتی شریف

دانشکده فیزیک برگزار می کند:

زنگ پژوهش

یکشنبه ۱۴۰۳/۰۸/۲۰ ساعت ۱۳:۳۰ - ۱۴:۳۰

سخنران: عباس بازرگان

دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران

عنوان سخنرانی

نگاهی به تجربه های ملی و بین المللی در سنجش کیفیت آموزش دانشگاهی
با تاکید بر بازاندیشی تدریس-یادگیری در رشته فیزیک

چکیده

آموزش دانشگاهی به تعبیر مدرن آن از سال ۱۳۱۳ در ایران آغاز شد. در مدت ۹۰ سال گذشته (۱۳۱۳-۱۴۰۳) تعداد دانشجویان از چند صد نفر به ۳/۴ میلیون نفر در کمتر از ۲۰۰ "دانشگاه" و تعدادی موسسه آموزش عالی در نیمه اول دهه ۱۳۹۰ خورشیدی افزایش یافت. سپس در ابتدای اولین دهه ۱۴۰۰، جمعیت دانشجویی به حدود ۲/۳ میلیون نفر رسید. در باره تعداد دانشگاههای ایران، البته، سوء تعبیهائی وجود دارد و تصور می شود که در ایران در حدود ۲۵۰۰ واحد دانشگاهی وجود دارد. در این گفتار سعی می شود ابتداء این سوء تعبیر رفع شود. همچنین، وضعیت موجود آموزش فیزیک از نظر جمعیت دانشجویی بازنمایی می شود. سپس این سوال مورد نظر قرار خواهد گرفت که در مدت یادشده، تا "چه اندازه آموزش دانشگاهی در ایران از کیفیت لازم برخوردار بوده و به نیازهای فردی و اجتماعی پاسخ داده است؟" در پاسخ این سوال، کیفیت و ارزیابی آموزش دانشگاهی با تاکید بر یادگیری دانشجویان در آموزش فیزیک مورد تحلیل قرار خواهد گرفت. به این نکته اشاره می شود که کیفیت آموزش دانشگاهی به طور عام، و کیفیت آموزش فیزیک به طور خاص، به عوامل مختلفی بستگی دارد. در میان آن ها سه عامل نقش اصلی را دارند: دانشجو، هیات علمی، و برنامه درسی. در میان این سه عامل، کیفیت برنامه درسی و توانمندی علمی و حرفه ای اعضای هیات علمی بسیار تعیین کننده است. اما، معمولاً "توسط اعضای هیات علمی تازه کار تصور می شود که توانمندی حرفه ای (تسلط بر ویژگی های حرفه معلمی) امری سهل است، و در بهترین حالت، مدرس تازه کار "تجربه" های استادان قبلی خود را در موقع دانشجویی خود بیا د آورده و برای تدریس در کلاس درس از آن مدد می جوید. غافل آن که "تجربه" های یادشده بر رویکرد **مدرس-محوری** استوار بوده و مربوط به قرن بیستم است. رویکرد یاددهی-یادگیری مدرس-محور در **عصر دیجیتال** کاملاً متحول شده و جای خود را به رویکرد **دانشجو-محوری** داده است. در این رویکرد، مدرس قبل از آغاز تدریس باید **پیامدهای یادگیری (Learning outcomes)** را با مشارکت دانشجویان نهائی کند و طرح درس را در اختیار آنان قرار دهد. سپس در پایان هر جلسه درس میزان پیشرفت یادگیری آنان را مورد سنجش قرار داده و بازخورد دهد تا کیفیت یادگیری تضمین شود. به عبارت دیگر، در این رویکرد، **مدرس "مشاوری است در کنار دانشجو" و "نه دانائی بر تالار در کلاس درس"**. به طور خلاصه، در این گفتار، ابتداء به رویکردهای ارزیابی و اعتبار سنجی کیفیت در آموزش دانشگاهی با تاکید بر آموزش فیزیک اشاره می شود. سپس ضمن مرور عوامل موثر بر کیفیت آموزش دانشگاهی، رویکردهای یاددهی-یادگیری را مورد نظر قرار داده، به تفاوت مدرس-محوری و دانشجو-محوری در آموزش عالی با تاکید بر آموزش فیزیک پرداخته خواهد شد. به دنبال آن، مفهوم **پیامدهای یادگیری** و چگونگی تدوین آن ها بیان خواهد شد. در ادامه رویکرد های سنجش یادگیری در کلاس درس با تاکید بر **سنجش به مثابه یادگیری**، مورد تحلیل قرار خواهد گرفت. در پایان سوال زیر مورد بحث قرار خواهد گرفت: "از دانشکده فیزیک دانشگاه صنعتی شریف، در فرایند ارتقاء کیفیت نهادهای آموزشی در رشته فیزیک در ایران، چه انتظاری می توان داشت؟"

مکان: تالار جناب (آمفی تاتر دانشکده فیزیک)